

φον και περιτεχνημένον. Είνε ωραία. Η δευτέρα πράξις είνε τὸ ἀσχημόν μέρος τοῦ ἔργου.

Είνε χάσια. Έκει γίνεται η ἀπαγωγὴ τῆς Μίνας, η οποία ἐνῷ ἡμιποροῦσε νὰ περάσῃ χωρὶς τόσον θύρυσον παρατείνεται πληκτικῶς. Η σκηνὴ είνε φυσική, ἀλλὰ δὲν εὐρίσκω τίποτε θελητικὸν εἰς αὐτήν. Τὸ ἔργον χάσκει εἰς τὴν δευτέραν πράξιν. Ο ἀρχιτέκτων Μάρθας, ὡς μορφὴ, ὡς τύπος, είνε ἐντελῶς ἀόρατος εἰς αὐτήν. Δὲν προετοιμάζουμεθα διὰ τὴν τρίτην πράξιν. Ο ἀρχιτέκτων Μάρθας δὲν εἰσάγεται, καὶ αὐτὸς είνε τὸ μεγαλείτερον λάθος. Εἰς τὴν πρώτην πράξιν ἀκούομεν τὸ προανάκρουσμά του, ἀλλὰ ἐλαφρότατον. Λοιπὸν κάμνουμεν πήδημα μεράλον καὶ ἀπότομον διὰ νὰ φθάσωμεν εἰς τὴν τραγῳδίαν τῆς τρίτης πράξεως. Έκεῖ μόνον ἐκδηλώνεται διὰ τὸ θάλασσαν καὶ αὐτοζωγραφίζεται μὲ μίαν διήγησιν. Αλλ' ὁ θεατὴς εἶχε τὴν ἀπατητησιν νὰ ἴδῃ ἐκδηλουμένην τὴν μεγάλην θρησκείαν αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἐνωρίς, μὲ τὰ μικρὰ ἐπεισόδια, μὲ τὰ δυοῖς ζωγραφίζονται οἱ τύποι, νὰ ἀκούσῃ τὸ μοτίθιο του προχωροῦν καὶ ἀναπτυσσόμενον ἔως τὴν ώραν τῆς ἐκρήξεως. Η ἐκδήλωσις τοῦ Μάρθα οὐκείται τὴν τρίτην πράξιν είνε ἀπότομος, καὶ ὅταν στραφῶμεν εἰς τὰς δύο πρώτας βλέπομεν κενόν.

Αλλὰ φθάνομεν εἰς τὴν τρίτην πράξιν. Λοιπὸν ίδού τὸ δράμα! Η πράξις αὐτὴ είνε πλήρως. Είνε συμπύκνωμα δράσεως, γοντελας, τραγικοῦ. Ακούσατέ την. Ο ἀρχιτέκτων Μάρθας είνε εἰς ἓνα νησί, μὲ τὴν νεαράν του γυναικα, τὴν Μίνα, ἐπάνω εἰς τὴν δυοῖς, ἀπλώσας τὴν εὐεργετικὴν σκιὰν τοῦ φεύδους του, ἀπέκρυψεν τὴν οἰκογενειακὴν τῆς δυστυχίαν. Η Μίνα είνε εύτυχης. Είνε ήμέρα εύτυχίας... Η ἐπέτειος τῶν γάμων των. Εορτάζουν. Οι χωρικοὶ τοῦ νησιοῦ ἔρχονται, τοὺς χαιρετίζουν, γλεντοῦν, καὶ χορεύουν κάτω ἀπὸ τὸ σπίτι, ἐπευφημοῦν τὴν εύτυχίαν των. Η Μίνα, ἡ ἀθῶξ καὶ ωραία ὑπαρξίες, σκιρτᾷ καὶ κελαΐδει ὡς πουλὶ «μεθυσμένον ἀπὸ φῶς». Εἰδοποιήθησαν ὅτι διατέρας τῆς Μίνας θὰ ἔρθῃ... Η εύτυχία αὐξάνει. Εἰδοποιήθησαν ὅτι διατέρας τῆς Μίνας ἐπώλησεν ἔνα μεταλλεῖον καὶ ἐκέρδησεν ἔνα ἐκατομμύριον... Η εύτυχία φθάνει εἰς ἔλιγγον.

Αλλ' αἴφνης διατέρας τῆς Μίνας εἰδοποιεῖται ὅτι διατέρας τῆς Μίνας εἰδοποιεῖται ὅτι μεταλλεῖον δὲν ὑπάρχει, ἀλλ' ἵτο πλάσμα τῆς παραφροσύνης τοῦ γηραιοῦ συνταγματάρχου. Δυστυχία δευτέρα καὶ τελειωτική. Ιλιγγος δυστυχίας διὰ τὸν Μάρθαν. Τί νὰ κάμη; Η Μίνα τὰ ἀγνοεῖ δλα. Έκείνη είνε εύτυχης, είνε τρελλὴ ἀπὸ χαράν, χορεύει κάτω μὲ τοὺς χωρικούς. Περιμένει τὸν πατέρα της, περιμένει τὸ ἐκατομμύριον, έορτάζει τὴν ἐπέτειον τῶν γάμων της... Ποῖος τολμᾷ νὰ καταστρέψῃ αὐτὴν τὴν εύτυχίαν, μὲ μίαν χυδαίαν εἰδῆσιν; Οχι

βέβαια διὰρχιτέκτων τῆς εύτυχίας, διὰ Μάρθας. Δὲν ἐπιχειρεῖ τοιοῦτον ἔγκλημα. Η Μίνα ἐμφανίζεται, τὸν φιλεῖ, τὸν γοντεύει, τοῦ ὑπενθυμίζει τὴν πρώτην ἡμέραν τοῦ γάμου των, ἀποθεώνει τὴν ἐπέτειον. Πίνουν σαμπάνια. Πίνουν πέντε ποτήρια. Μεθούν... Η Μίνα ὄρμῃ εἰς τὸ πιάνο. Ηλιζει τὸ θεῖον μενούέττο τῆς Μανόν.. Μέθη, μουσική, ἀναμνήσεις, ἀποθέωσις εύτυχίας. Αὐτὸς διάλιγγος τῆς εύτυχίας, ἔνα ποίημα ἀναστηλωθὲν διὰ τοῦ φεύδους, ἀλλὰ ποίημα, αὐτὴ η ωραιότης πρέπει νὰ χαντακωθῇ η πρέπει νὰ σωθῇ;

Ο Μάρθας, διὰρχιτέκτων τῆς εύτυχίας, θὰ διατηρήσῃ τὴν εύτυχίαν τῆς Μίνας. Η τρικυμία ποῦ μαίνεται εἰς τὴν θάλασσαν καὶ τὸ κόττερο ποῦ ἡλθε, τοῦ δίδουν τὴν διέζοδον. Προσκαλεῖ τὴν Μίναν εἰς ἐκδρομὴν μὲ τὸ κόττερο. Έκείνη τρέχει χαρωπή, κατεβαίνουν κάτω, πηδοῦν εἰς τὸ κόττερο, ἵππεύουν ἐπάνω εἰς τὰ πελώρια κύματα, χάνονται εἰς τὸ μαϊνόμενον πέλαγος. Εξαφνα η νησος ὅλη η ἀγωνιῶσα (διθεατὴς παρκολούθει τελείως τὸ φοβερὸν δράμα ἀπὸ ἔνα παράθυρο) βλέπει χπὸ τὴν παραλίαν τὸ κόττερον. Η Μίνα ἐπιλύγη. Η εύτυχία ἐσώθη.

Τὸ ἔργον τελειώνει καὶ ἀφήνει τὸν θεατὴν συγκλονισμένον, μὲ τὴν σπανίαν αὐτὴν πράξιν, τὴν τραγικωτάτην, τὴν λαμπρὰ σκηνοθετημένην, τὴν φοβερὰν καὶ ἔξαιρετικὴν. Επρεπε νὰ πνίξῃ τὴν Μίναν διὰ τὸ Μάρθας; Αλλὰ μὲ συγχωρεῖτε. Κανεὶς πλέον δὲν ἔχει καιρὸν νὰ σκεφθῇ περὶ αὐτοῦ... Μᾶς είνε ἀδιάφορον τί ἐπρεπε νὰ κάμη διὰ τὸ Μάρθας καὶ γνωρίζομεν μόνον, ὅτι διηγγαρφεὺς ἔκαμεν ἐκεῖνο ποῦ ἐπρεπε.

Ζ. Π.

* *

«Ο ἀνθρωπός τῆς ήμέρας», η κωμῳδία τοῦ κ. Τ. Μωραΐτην ἐσκόρπισε γέλωτας ἀφθόνους εἰς τὴν «Νέαν Σκηνήν». Ο συγγραφεὺς ἐδείχθη εύφυης εἰς τὴν ἔξεύρεσιν τῶν σκηνῶν. τινὲς τῶν δοπιών ἀπετέλουν ἀληθινὰ *tableaux* καὶ χαριτωμένος εἰς τοὺς διαλόγους. Κατόρθωσε ἐκάστη πράξις νὰ είνε ἀνωτέρα τῆς προηγουμένης, ἀπὸ καρμίαν δὲ νὰ εἴη λείπη τὸ κωμικὸν ἐνδιαφέρον. Μόνον θὰ ἥδυνκτο τις νὰ παρατηρήσῃ ὅτι η γ' πράξις, καθ' ἣν ἐμφανίζεται δημόσιας Νερούλης ὡς ὄρδινάτζα, ὑπενθυμίζει πολὺ τὴν «Κυρίαν τοῦ 23», εἰς τὴν ὁμοιότητα δ' αὐτῆν πολὺ συνετέλεσεν η κατὰ τὰ ἀλλα θαυμασία ὑπόκρισις τοῦ κ. Σαγιώτου.

Δ. Κ.

